

УДК 725.85

АРХІТЕКТУРНО-ПРОСТОРОВІ ВИРІШЕННЯ СКЕЙТПАРКІВ: НОВІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

*Р. Крушельницький, асистент
Національний університет «Львівська політехніка»*

Ключові слова: спорт, скейтпарк, організація спортивного простору.

Подано визначення поняття «скейтпарк» введено нову термінологію його просторової організації.

Постановка проблеми. На сьогодні в Україні розвиваються екстремальні види спорту, проте досі немає ні нормативної бази, ні сформованих принципів їх проектування. Тому доцільно вивчити закордонний досвід і запропонувати адаптовані до сьогоднішніх потреб планувальні схеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Викладені матеріали базуються на закордонному досвіді будівництва скейтпарків, описаному у друкованих виданнях та інтернет-ресурсах.

Постановка завдання. Метою дослідження є впровадити в науковий обіг нові терміни, пов'язані з проектуванням та експлуатацією скейтпарків.

Виклад основного матеріалу. Екстремальні види спорту стрімко розвиваються в нашій країні. Цей процес наразі відбувається самовільно. З'являються нові типи екстремальних споруд, у тому числі скейтпарки. Основне призначення їх – слугувати місцем занять для вдосконалення трюків на скейтбордах, стрітбордах, агресив-роликах, велосипедах ВМХ, самокатах. Поряд із розвитком просторових типів споруд розвиваються і термінологічні аспекти їхньої організації.

Основні терміни

Банк (BANK) – піднесена похила поверхня без радіуса [1].

Бокс (BOX) – різновид обладнання в скейтпарках, витягнутий ящик з металевим окантуванням [5].

Боул (BOWL) – рампа у формі чаші або вид змагань, які проводять в чаші [1].

Верт – вертикально розташована частина поверхні для катання [4].

ВМХ (Bicycle Moto Cross - ВМХ) – велосипедний мотокрос, з'явився наприкінці 60-х рр. ХХ ст., коли мотокрос став популярним видом спорту в США [4].

МТВ (англ. *Mountain Bike*) – гірський велосипед (маунтінбайк), призначений для катання поза дорогами (хоча і не виключає зворотного), і внаслідок цього має особливу конструкцію, відмінну від шосейного, міського, трекowego і дорожнього велосипеда [4].

Ескалатор (ESCALATOR) – похила частина копінга [4].

Екстеншн (EXTENSION) – вид рампи (*ramp*), в якій бокові частини (*transition*) більші, ніж зазвичай, простіше кажучи «розгінки» [1].

Зона безпеки – простір навколо рампи, що забезпечує безпеку спортсмена і глядача [3].

Кербі (CURB, грайндбокс) – бордюр, виступ над рівною площиною катання.

Кінк (KINK) – місце вигину на грані або рейлі [1].

Копінг (COPING) – металева труба вздовж верхньої частини рампи або розгінки [1].

Квотер пайп (QUARTER PIPE, розгінка) – «половинка» рампи (*ramp*). Ніби великий радіусний трамплін, де верхнє закінчення розташоване чітко вертикально. Вгорі квотер пайпу може бути стіл [1].

Ледж (LEDGE) – будь-яке ребро на вулиці, бордюр, парапет тощо [4].

Ліп (LIP) – край будь-якої перепони [3].

Міні хав-пайп – хав-пайп заввишки не більше двох метрів [1].

Мінірампа (MINIRAMP) – невелика, до двох метрів заввишки [1].

Перешкода (OBSTACLE) – будь-яка перешкода [2].

Пікніковий стіл (PICNIC TABLE) – перешкода для скейтерів, фігура, виконана у вигляді американського столу для пікніку з двома лавками і стільницею, зазвичай з металевим окантуванням для кращого ковзання [4].

Платформа – горизонтальна частина рампи з огорожею [1].

Поверхня скейтпарку – поверхня для ковзання, катання [2].

Проліт (GAP) – проліт на вулиці між будь-якими спорудами або, наприклад, трав'яним або земляним схилом [3].

Покриття – поверхня зі спеціального матеріалу (для закритих приміщень використовується фанера), що дозволяє спортсменові вільно маневрувати на скейтборді, роликах, велосипеді ВМХ або подібних спортивних снарядах.

Піраміда (PYRAMID) – фанбокс (*funbox*), складений тільки з бенків, без радіусів, граней і труб. У верхній частині може бути стіл (невеликий горизонтальний майданчик) [4].

Пол (POLE) – діагональний стовп [2].

Пул (POOL) – по суті басейн, але в скейтпарках пулом називають будь-яку залізобетонну конструкцію, частково схожу на басейн [1].

Рампа (RAMP) – конструкція, схожа на величезну половину труби, на

дні якої знаходиться горизонтальна поверхня, по краях загини мають вертикальне положення. Якщо вони матимуть вертикальне положення, то ті, хто катаються, просто вилітатимуть з рампи. Нагорі з боків розташовуються рівні горизонтальні поверхні – столи рампи [5].

Рейл (RAIL) – металева труба, перило для виконання на ній різних трюків (слайдів, граїндів). Якщо рейл у вигляді випуклої дуги, то його називають *rainbow rail* – "райдуга"[1].

Розгінка (екстешн) – вид рампи, в якій транзит більший, ніж зазвичай [1].

Ролики (роликові ковзани) – це черевики із прикріпленими до них рамами, на яких закріплено від двох до п'яти коліс [4].

Сет (SET) – комплекс серій сходинок. Бувають подвійні сети (*double*), потрійні (*triple set*) і сети, котрі складаються з великої кількості сходинок [3].

Скейтпарк (SKATEPARK, скорочено парк) – це спеціально збудований майданчик для людей, що займаються екстремальними видами спорту, такими як скейтборд, стрітборд, агресив-ролики, велосипеди BMX, самокат, щоб кататися і вдосконалювати трюки. Скейт-парк може містити такі фігури, як рампи (*half pipes*), розгінки (*quarter pipes*), поручні (*hand rails*), фанбокси (*trick boxes*), піраміди (*pyramids*), сходинок (*stairs*) та інші фігури для виконання трюків [4].

Скейтборд (SKATEBOARD, SKATE) – це дошка з прикріпленими до неї роликовими колесами, виготовлена за особливою технологією багат шарова фанера, під назвою дека (англ. *deck*) на чотирьох колесах, прикріплених за допомогою підвісок-траків (англ. *truck*), і призначена для здійснення різних трюків під час катання в рампі або на рівних поверхнях [4].

Спайн (SPINE) – різновид обладнання в скейтпарку. Зовні – як два сполучених трампліни або розгонки, на стику між якими може бути прибіта труба [3].

Стріт курс (STREET COURSE) – частина скейтпарку з обладнанням, яке імітує міські перепони [2].

Стіл (TABLE) – горизонтальна поверхня рампи без бар'єрів [5].

Транзит (TRANSITION) – заокруглена поверхня рампи, або радіус [2].

Фан-бокс (FUNBOX) – комбінація скейт-обладнання (трамплінів, рейлів (*rail*), похилих граней, бенків, боксів, з'єднаних в один комплекс [5].

Флет (FLATBAR) – рівна поверхня скейтпарку з металу або дерева в обладнанні скейтпарку [3].

Дно рампи (FLATBOTTOM, флэтботтом) – горизонтальна поверхня всередині рампи [3].

Хав-пайп – різновид рампи, що є «половиною труби», яка складається з фільверта (вертикальної поверхні) [1].

Хаба (HUBBA) – нахилене ребро [4].

Хендрейл (HANDRAIL) – поручні в громадському місці, основна функція яких – опора для людей на сходах, а не для катання [4].

Хіп (HIP) – стик між двома похиленими поверхнями в скейтпарку або між двома дотичними рампами [4].

Шафл (SHUFFLE) – заїзд на радіус і з'їзд [4].

Висновки. Скейтпарки – це новий тип фізкультурно-оздоровчої будівлі. Проте за кордоном уже накопичений досвід їх проектування та експлуатації. Це дає підстави використати опрацьовану термінологію та загальні принципи архітектурно-просторової організації у наших умовах.

Бібліографічний список

1. Российская федерация скейтбординга «Скейтпарк: термины» [Электронный ресурс]. – Режим доступа – http://www.rfskate.ru/articles_73_31.html
2. Doeden M. Skateparks : Grab Your Skateboard / M. Doeden // Printed in the United States of America. Capstone Press, 2006. – 32 p.
3. Wixon B. Skateboarding: Instruction, Programming and Park Design / B. Wixon – Human Kinetics, 2009. – 207 p.
4. Коробков К. Словарь [Электронный ресурс] / К. Корбков. : Режим доступа : <http://skater.ru/slovar/>.
5. СПЗ1-115-2006 Открытые плоскостные физкультурно-спортивные сооружения. – М., 2007.

Крушельницкий Р. Архитектурно-пространственное решение скейтпарк: новые термины и понятия

Дано определение понятия «скейтпарк», введена новая терминология его пространственной организации.

Ключевые слова: спорт, скейтпарк, организация спортивного пространства.

Krushelnysky R. Architectural and Spatial Resolution of Skate Parks: New Terms and Concepts

The article contains a definition of "Skate Park". Entered a new terminology of its spatial organization.

Key words: sports, skate park, a sports organization of space.